

УДК 81'25:811.111:343

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863.2/30.212284>**Анна ВОЛОВИК,***orcid.org/0000-0001-5362-5328*

кандидат філологічних наук,

асистент кафедри теорії і практики перекладу

Донецького національного університету імені Василя Стуса

(Вінниця, Україна) *volovyk.anna@gmail.com*

ЖАНРОВО-СТИЛІСТИЧНА ДИВЕРСИФІКАЦІЯ НАРОДНОЇ Й ЛІТЕРАТУРНОЇ КАЗОК

У статті проаналізовано та виокремлено спільні та відмінні інваріантні риси народної і літературної казок української і англійської лінгвокультур. За результатами дослідження в роботі запропоновано модель аналізу народної та літературної казок, на підставі якої визначаються інваріантні ознаки за походженням, функціонуванням та структурою. Щодо походження, літературна казка виникла на основі народної. Проте, незважаючи на розлогість часових меж виникнення між двома магістральними різновидами жанру казки, обом притаманний тісний зв'язок із міфами та традиціями носіїв певної культури. За функціонуванням обом жанрам властиві розважальна та морально-етична функції, що знову ж зумовлено спільним корінням їх походження. Основні відмінності між двома жанрами спостерігаються на рівні структури, зокрема: а) на сюжетно-композиційному рівні: статичність сюжету та композиції народної казки та гнучкість сюжетно-композиційних характеристик авторської казки; деталізація опису місцевості, подій, персонажів літературної казки / відсутність конкретизації деталей у народній; лінійність композиції народної казки / композиційна нелінійність літературної; б) на характерологічному рівні: ідеалізованість, полярність позитивної / негативної оцінності, відсутність детальних описів героя, статичність складу персонажів та функцій, які вони виконують у народній казці; варіативність персонажної системи, відсутність семантики ідеальності, детальна портретизація, залежність функцій персонажів від інтенцій автора в літературній казці; в) на хронотопічному рівні: аксіологічність побутового й амбівалентна оцінність чарівного простору, невизначеність часу та простору, послідовність та замкнутість хронотопу фольклорної казки; незамкнутість, нелінійність хронотопу літературної казки, протиставлення побутового та чарівного простору за ознаками – «негативність» першого та «позитивність» другого.

Ключові слова: казка, літературна та народна казка, інваріантні ознаки казок, характерологічний контекст, хронотопічний контекст, сюжетно-композиційний контекст.

Анна VOLOVYK,*orcid.org/0000-0001-5362-5328*

Candidate of Philological Sciences,

Teaching Assistant at the Department of Theory and Practice of Translation

Vasyl' Stus Donetsk National University

(Vinnytsia, Ukraine) *volovyk.anna@gmail.com*

GENRE-STYLISTIC DIVERSITY OF FOLKTALES AND LITERARY FAIRY TALES

The article is dedicated to the analysis and identification of common and divers features of folktales and literary fairy tales in Ukrainian and English linguo-cultures. According to the results of the conducted analysis, a specific model of folktales and literary fairy tales is worked out. The common and divers invariant features are distinguished on the basis of origin, functionality and structure. Pursuant to the origin, folktales appeared earlier than literary fairy tales. However, despite a wide gap in time of origin, both abovementioned genres are closely connected with myths and traditions of culture members. As to functionality, both genres perform entertaining and moral-ethical functions that is also preconditioned by the same origins. The basic differences between two genres occur at the structural level, in particular: 1) at the compositional level, where one can distinguish the static character of the plot of folktales in contrast to flexibility of compositional features of literary fairy tales; detailed description of events, places, characters in literary fairy tales and absence of concrete details in folktale; linear composition of folktales and non-linear compositional nature of literary fairy tales; 2) at the characterological level, where one can single out detailed description of characters, static composition of characters and their functions in folktales and variation of composition of characters, absence of their ideal features, detailed characters' portraits and dependence of characters' functions on the author's intentions; 3) at the chronotopic level, where one can pinpoint indefiniteness of space and time, succession of events and closeness of chronotope in folktales and non-linear nature and openness of chronotope of literary fairy tales. It is important to mention that household and magical spaces are perceived differently in folktales and literary fairy tales.

Key words: fairy tale, folktale and literary fairy tale, invariant features of fairy tales, characterological context, chronotopic context, compositional context.

Постановка проблеми. Фольклорна та літературна казки мають багато спільних і відмінних рис, на основі яких можна провести жанрову диверсифікацію зазначених різновидів жанру казки. Виділення інваріантних жанрово-стилістичних ознак як народної, так і літературної казок є суттєвим для літературознавців, а також перекладачів, які працюють із різними текстами жанру казки, оскільки від збереження та точної передачі інваріантних маркерів цих жанрових різновидів залежить адекватна ідентифікація жанрової приналежності тексту оригіналу ціловою аудиторією.

Аналіз досліджень. Дослідженню жанру «казка» присвячена значна кількість теоретико-практичних розвідок у межах різних аспектів вивчення цього поняття. Зіставленням жанрово-стилістичних ознак піджанрів казки, зокрема народної та літературної, цікавилися низка дослідників, з-поміж яких виділяємо: С. Гладь (2016 р.), О. Горбонос (2016, 2017 рр.), С. Дедову (2016 р.), О. Зубенку (2012 р.), О. Сорокотенку (1996 р.), С. Томпсона (1946 р.) та інших.

Мета статті – проаналізувати й виокремити спільні та відмінні інваріантні риси народної і літературної казок української й англійської лінгвокультур.

Виклад основного матеріалу. Ґрунтуючись на моделі аналізу літературної та чарівної казок на основі жанрово-типологічного методу та принципів структурно-генетичного аналізу, запропонованій дослідницею О. Сорокотенку (1996 р.), пропонуємо власну доповнену модель аналізу народної та літературної казок, на підставі якої визначимо інваріантні ознаки обох різновидів жанру казки. З-поміж магістральних жанрово-стилістичних ознак, які входять до зазначеної моделі, виділяємо: 1) походження; 2) функціональність; 3) структуру (тематичні, характерологічні, хроно-топні, сюжетно-композиційні та лексико-семантичні ознаки).

За походженням народна казка виступає «первинним жанром» (термін М. Бахтіна (1986 р.)) або «праобразом» (термін О. Веселовського (1989 р.)) щодо літературної казки й актуалізується крізь призму жанрової архаїчної семантики. Народна казка глибоко сягає своїм корінням міфопоетичної традиції та виникає у зв'язку з «деритуалізацією та десакаралізацією міфу, послабленням віри у справжність міфологічних подій, розвитком «свідомої вигадки», поступовою втратою конкретного етнографічного змісту, заміною міфічних героїв звичайними людьми, а міфічного часу – невизначеним казковим часом» (Мелетинский, 1968: 49).

Щодо часу виникнення, то казки про тварин беруть свій початок ще у стародавні часи, основані на спостереженнях за тваринами, тоді як соціально-побутові зароджуються з початком формування сім'ї, класового суспільства. Чарівна казка, як уважав В. Пропп, виникає з обрядів (обряд ініціації; обряди, пов'язані зі смертю), міфів і елементів первісного мислення (первісні люди оперували лише такими категоріями, як «простір», «час», «множинність») (Пропп, 2000: 120–128), тому можна стверджувати, що, як і казки про тварин, цей різновид народної казки починає свій розвиток ще з появою первісних людей. Незважаючи на розлогість часових меж виникнення трьох різновидів народної казки, усім їм притаманний тісний зв'язок із міфами, обрядами, ритуалами та традиціями носіїв певної культури, які визначають «каркас» народної казки на рівні композиції, сюжету, хронотопу та персонажної системи. Як наголошує дослідник А. Дандес (Дандес, 1965: 284), фольклор, зокрема народна казка, виступає «дзеркалом культури», оскільки відображає традиції, ставлення, погляди та вірування людей, які створюють культури свого народу. Отже, нехтування інформацією щодо історичного коріння народної казки може призвести до неадекватної інтерпретації жанрово-стилістичних ознак народної казки.

Під час проведення аналізу походження літературної казки насамперед варто зазначити, що остання виникає пізніше народної, багато в чому наслідок своєї попередниці. Попри відмінності в колективно зумовленій та індивідуально-авторській художньо-естетичних системах, автор літературної казки завжди запозичує щось із народної казки. Так, І. Франко, досліджуючи своєрідність авторської казки, зазначав, що письменник уводить у сюжет народної казки «свою тенденцію» (Франко, 1982: 449). Отже, автор літературної казки виступає носієм не лише індивідуальної, але й універсально-образної картин світу.

Окрім писемного побутування й авторського начала, літературна казка від початку свого існування відзначалася розкриттям нагальних проблем суспільства, їх осмисленням та сприйняттям людиною (Зубенку, 2012: 79). Звідси можна стверджувати, що літературна казка пройшла декілька еволюційних етапів, що уможливили її становлення як різновиду жанру казки, відомого людству сьогодні. Отже, релевантною сучасній літературознавчій традиції постає така генеза жанру казки: «міф – фольклорна казка – літературна казка» (Горбонос, 2017: 135).

Наступний критерій виділення інваріантних ознак народної та літературної казок пов'язаний

із функціями, які вони виконують у суспільстві. Поряд з естетичною функцією, властивою будь-якому жанру художньої літератури та фольклору, виокремлюють також пізнавальну, морально-етичну, розважальну тощо (Горбонос, 2017: 137). Казки виступають своєрідним «скриптом» прийнятої в суспільстві поведінки людей (Танки, 2013: 463), тому виконують разом з іншими функціями ще й суспільно-виховну. До своєрідних функцій народної казки Л. Овчиннікова відносить світомоделюючу, самопізнавальну та людинознавчу (Овчиннікова, 2007: 75). Літературна казка, на думку Дж. Зайпса, націлена на те, щоб донести до суспільства значущу й естетично оформлену інформацію за допомогою соціальних кодів, норм та цінностей, що можна сформулювати як функцію соціалізації (Zipes, 2006: 14).

Незважаючи на незначні розбіжності у функціонуванні двох різновидів жанру казки, народна і літературна казки виконують передусім розважальну та морально-етичну функції, знайомлять читача у спрощеній формі з такими універсальними поняттями, як «добро» і «зло», а також із нормами поведінки, прийнятими в суспільстві, тому саме ці функції та засоби їх актуалізації повинні бути збережені в перекладі таких текстів цільовою мовою.

Найсуттєвіші відмінності між фольклорною та літературною казками спостерігаються на рівні структури. Інваріантними сюжетно-композиційними ознаками фольклорної казки виступатимуть лінійна композиція із чіткою послідовністю та регламентацією нарративних елементів, універсальність колізії, відсутність деталізації, наявність основних сюжетних компонентів (випробування, нагорода, покарання) (Сорокотенко, 1996: 4). У народних казках персонажі, а також окремі фрагменти сюжету можуть мігрувати з однієї в іншу (Зубенко, 2012: 81). За твердженням Л. Епоевої, у сюжетах народної казки переплітаються дві розповідні лінії: сакральна (мова міфів та ритуалів) і описова (мова опису подій, які не стосуються особистого досвіду та пам'яті слухача та розповідача) (Эпоева, 2007: 42), тому важливим елементом народної казки виступає опис побуту й уявлень народу про природні явища. У чарівній казці особливого значення набуває сакральна розповідна лінія, оскільки в сюжеті відображається «певне ритуальне дійство, переважно чоловіча та жіноча ініціація» (Дунаєвська, 1998: 10).

До інваріантних ознак літературної казки належать сюжетно-композиційна гнучкість. В авторській казці розв'язка та зав'язка не виступають чітко регламентованими елементами, оскільки в тексті

казки може використовуватися епілог перед зачином, можуть бути наявні також ретроспекції та проспекції (Сорокотенко, 1996: 5). Автор може перекручувати сюжет та міняти місцями основні композиційні компоненти залежно від своїх естетичних намірів та цілей. Крім того, на відміну від народної казки, сюжет та персонажі літературної казки найчастіше не переносяться в інший авторський твір (за винятком серії казкових творів одного автора), можуть простежуватися також сакральна й описова розповідні лінії. В авторській казці все індивідуалізовано, обставини дії деталізуються та репрезентують життєву конкретність (Горбонос, 2016: 8).

Отже, диференційними інваріантними сюжетно-композиційними ознаками народної та літературної казок виступатимуть статичність сюжету та композиції народної казки відповідно до гнучкості сюжетно-композиційних характеристик авторської казки; деталізація опису місцевості, подій, персонажів літературної казки / відсутність конкретизації деталей у народній; лінійність композиції народної казки / композиційна нелінійність літературної.

Під час аналізу характерологічних ознак варто зазначити, що в народній казці, зокрема чарівній, набір персонажів регламентований функціями, які вони виконують у творі. Так, за В. Проппом, у чарівній казці виділяється сім типів персонажів: 1) герой; 2) його суперник(и); 3) дарувальник; 4) відправник; 5) помічник; 6) лжегерой; 7) царівна (її батько) (Пропп, 2001: 88–89). У літературній казці система персонажів та їхні функції залежать від авторського задуму і не можуть бути чітко визначені, як у народній.

Варто наголосити на «гнучкості» персонажної системи народної казки, адже персонажі можуть транспонуватися з казки в казку, чого не можна помітити в літературній, де автор створює неповторні, деталізовані образи кожного з героїв, незважаючи на їх кореляцію з персонажами народних казок. Як зазначають С. Гладь та С. Дедова, автор наділяє своїх персонажів характерами, описує їх портретно та зображає картину їхнього внутрішнього життя (Гладь, Дедова, 2016: 352).

Ще однією інваріантною характерологічною ознакою, яка найчастіше проявляється в народних казках, зокрема української лінгвокультури, виступає ідеалізованість героя-протагоніста, характер якого охоплює всі найкращі позитивні риси, притаманні людині. У літературній казці відсутня семантика ідеальності: героєм може стати будь-хто, як доросла людина, так і дитина (Зубенко, 2012: 82). У літературній казці героєм може бути пересічна людина зі своїми позитивними та нега-

тивними рисами, що відрізняє головного персонажа авторської казки від протагоніста народної.

Отже, інваріантними рисами, які характеризують персонажну систему народної казки, виступатимуть: ідеалізованість, полярність позитивної / негативної оцінності, відсутність детальних описів героя, статичність складу персонажів та функцій, які вони виконують у казковому творі. Для літературної казки релевантними постають такі ознаки: варіативність персонажної системи, відсутність семантики ідеальності, детальна портретизація, залежність функцій, що виконують персонажі в казці, від інтенцій автора. Усі ці риси мають враховуватися літературознавцями, а також перекладачами під час відтворення текстів народної й авторської казок, щоб уникнути жанрово-типологічного зсуву, за якого очікування цільової аудиторії не будуть виправданими.

Хронотоп народної та літературної казок також характеризується низкою інваріантних ознак. Простір народної, зокрема чарівної, та літературної казок поділяється на побутовий та чарівний і актуалізується через опозицію «свій» / «чужий» за допомогою маркерів розмежування обох просторів. Різниця полягає в тому, що в народній казці побутовий простір завжди оцінюється позитивно, а чарівний у чарівній казці сприймається амбівалентно. У літературній казці, навпаки, побутовий простір сприймається читачем, зокрема дитиною молодшого віку, негативно, оскільки він репрезентує нудний і одноманітний світ дорослих, тоді як чарівний простір аксіологічно позитивний, тому що ігровий (Сорокотенко, 1996: 7).

Невизначеність часу та простору у фольклорній казці виступає однією з характерних жанрово-стилістичних ознак, однак іноді в народній казці уточнюються місце та час, як це, наприклад, відбувається в англійських народних казках через введення ініціальних формул: *"In the days of the great Prince Arthur"* (Jacobs, 1980: 89); *"In the reign of the famous King Edward III"* (Jacobs, 1980: 105).

Хронотоп літературної казки завжди насичений конкретними історико-національними реаліями, а тому досить легко ідентифікується з реальним простором і часом. Таким способом автор створює ефект «ілюзії достовірності» (термін І. Лупанової) (Лупанова, 1981: 81). Поряд із цим простір фольклорної чарівної казки чітко регламентований: герой переміщується від локусу до локусу (із зупинками) та завжди рухається вперед (Комлева, 1992: 68). Натомість головний герой літературної казки не обмежений лінійністю дій, а навпаки, може рухатись як завгодно, повсякчас повертаючись до чарівного простору.

У народній чарівній казці простір постає структуроутворювальною категорією композиції, оскільки остання базується на переміщенні героя, а час як реальна форма мислення наче цілком відсутній (Пропп, 2000; Топоров, 1983). Час у цьому типі казки наділений такими ж рисами, що й простір, а саме замкнутістю, лінійністю, послідовністю. У літературній казці кожна ситуація локалізується у своєму мікрочасі і не пов'язана з попередніми та наступними ситуаціями (Сорокотенко, 1996: 8).

Отже, народна казка, особливо чарівна, протиставляється літературній позитивною аксіологічністю побутового й амбівалентною оцінністю чарівного простору, невизначеністю, послідовністю та замкнутістю хронотопу. У літературній казці побутовий простір, навпаки, сприймається як нудний, а чарівний простір характеризується позитивною оцінністю. Простір і час авторської казки незамкнуті, нелінійні й іноді чітко визначені. Отже, ключові структурні відмінності між літературною та фольклорною казками спостерігаються на рівні хронотопу. Перелічені риси визначають приналежність тексту до окремого різновиду жанру казки, а їх відтворення в цільовому тексті має суттєве значення для збереження жанрово-стилістичної домінанти народної або авторської казок.

Під час розгляду лексико-семантичних особливостей обох різновидів жанру казки варто зазначити, що, враховуючи усну форму побутування народної казки, її мова наближена до розмовної, несе в собі колорит епохи, тоді як у літературній казці, за спостереженням дослідниці О. Зубенко (Зубенко, 2012: 82), автор відшліфовує кожне слово, а вибір художніх засобів, які використовуються в такому різновиді казки, залежить від виду, літературного напрямку й індивідуальних рис письменника / поета. Окрім цього, використані в народній казці емоційно-експресивні засоби націлені на актуалізацію розважальної функції (Дунаєвська, 1998: 10), тоді як в авторській вони спрямовані на опис почуттів, переживань і психологічних станів героя.

Висновки. У підсумку варто зазначити, що різниця між народною та літературною казками простежується майже за кожною проаналізованою ознакою. Однак особливо важливими виступають розбіжності на рівні хронотопу, оскільки він визначає жанрово-стилістичну домінанту казкового твору. Перекладачам, які працюють із текстами народних та літературних казок, варто враховувати всі інваріантні хронотопні ознаки обох жанрових різновидів, адже елімінація таких ознак може призвести до неадекватної ідентифікації жанру цільовою аудиторією.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бахтин М. Формы времени и хронотопа в романе. Очерки по исторической поэтике. Литературно-критические статьи. Москва, 1986. С. 234–407.
2. Веселовский А. Историческая поэтика. Москва : Высшая школа, 1989. 648 с.
3. Гладь С., Дедова С. Англійська народна versus авторська казка: жанрово-композиційні та лінгвістичні аспекти. *Молодий вчений*. 2016. № 12. С. 351–354.
4. Горбонос О. Жанр літературної казки як діалектична єдність літературних та фольклорних традицій. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України*. 2017. С. 134–141.
5. Горбонос О. Жанрова парадигма літературної казки в науковій рецепції І. Франка, 2016. URL: <http://ekhsuir.kspu.edu/handle/123456789/2275> (дата звернення: 01.06.2020).
6. Дунаєвська Л. Українська народна проза (легенда, казка). Еволюція епічних традицій : автореф. дис. ... канд. філол. наук. Київ, 1998. 36 с.
7. Зубенко О. Співвідношення літературної та фольклорної казки. *Філологічні науки*. 2012. Вип. 12. С. 78–83.
8. Комлева Г. Пространственная композиция фольклорной сказки. *Проблемы исторической поэтики*. 1992. Вып. 2. С. 67–73.
9. Лупанова И. Современная литературная сказка и ее критики. *Проблемы детской литературы*. Петрозаводск, 1981. С. 76–90.
10. К построению модели волшебной сказки / Е. Мелетинский и др. *Тезисы докладов в Третьей летней школе по вторичным моделирующим системам*. Тарту, 1968. С. 166–177.
11. Овчинникова Л. Русская литературная сказка XX века (история, классификация, поэтика) : дис. ... докт. філол. наук. Москва, 2007. 387 с.
12. Пропп В. Исторические корни волшебной сказки. Москва : Наука, 2000. 336 с.
13. Пропп В. Морфология волшебной сказки. Москва : Лабиринт, 2001. 144 с.
14. Сорокотенко О. Літературна казка: порівняльний та типологічний аспекти : автореф. дис. ... канд. філол. наук. Одеса, 1996. 16 с.
15. Топоров В. Пространство и текст. *Текст: семантика и структура*. 1983. С. 227–284.
16. Франко І. Національний колорит у казках Бодяньського : збірник творів : у 50-и т. Київ, 1982. Т. 34. С. 449–456.
17. Эпоева Л. Лингвокультурологические и когнитивные аспекты изучения языка волшебной сказки: на материале английского и русского языков : дис. ... канд. філол. наук. Краснодар, 2007. 147 с.
18. Dundes A. The Study of Folklore. US : Prentice Hall College Div., 1965. 481 p.
19. Jacobs J. English Fairy Tales. Pennsylvania, 1890. 295 p. URL: <https://archive.org/details/englishfairytal00jacogoog> (дата звернення: 19.08.2019).
20. Tanku P. Translation Implication for Cultural and Literary Equivalence in Translating Fairy Tales. *Academic Journal of Interdisciplinary Studies*. 2013. Vol 2. № 2. P. 463–479. DOI: 10.5901/ajis.2013.v2n2p463.
21. Thompson S. The Folktale. New York : The Dryden Press, 1946. 510 p.
22. Zipes J. Why Fairy Tales Stick: The Evolution and Relevance of a Genre. New York : Routledge, 2006. 332 p.

REFERENCES

1. Bakhtin M. M. Formy vremeni i khronotopa v romane. Ocherki po istoricheskoi poetike. Literaturno-kriticheskie statii [Forms of Time and Chronotope in a Novel. Articles on Historical Poetics. Literary and Critical Articles]. Moskva, 1986. P. 234–407 [in Russian].
2. Veselovskii A. N. Istoricheskaiia poetika [Historical Poetics]. Moskva: Vysshaia shkola, 1989. 648 p. [in Russian].
3. Glad' S. V., Diedova S. N. Anhliiska narodna kazka versus avtorska kazka: zhanrovo-compozytsiina ta lingvistychni aspekty [English Folktale versus Literary Fairy-tale: Aspects of Genre, Composition and Linguistic]. *Young Scientist*. 2016. № 12. P. 351–354 [in Ukrainian].
4. Gorbonos O. V. Zhanr literaturnoi kazky yak dialectychna yednist literaturnykh ta folklornykh tradytsii [The Literary Tale's Genre as the Dialectal Unity of Literary and Folk Traditions]. *Scientific Journal of National University of Bioresources and Natural Resources of Ukraine*. 2017. P. 134–141 [in Ukrainian].
5. Horbonos O. Zhanrova paragyhma literaturnoi kazky v naukovii retseptsii I. Franko [The Genre Paradigm of Literary Tales in I. Franko's Scientific Reception]. 2016. URL: <http://ekhsuir.kspu.edu/handle/123456789/2275> (data zvernennya: 01.06.2020). [in Ukrainian].
6. Dunaievskia L. F. Ukrainka narodna proza (legenda, kazka). Evoliutsiia epichnykh tradytsii [Ukrainian National Prose. The Evolution of epic traditions]: PhD thesis. Kyiv, 1998. 36 p. [in Ukrainian].
7. Zubenko O. Spivvidnoshennia literaturnoi ta folklornoii kazky [Ratio of Literary and Folk Tales]. *Philological Tractates*. 2010. Issue № 12. P. 78–83 [in Ukrainian].
8. Komleva H. A. Prostranstvennaia kompozitsiia folklornoii skazki [Spacial Composition of Folktale]. *Problems of historical poetics*. 1992. Issue № 2. P. 67–73 [in Russian].
9. Lupanova I. P. Sovremennaia literaturnaia skazka i iee kritiki [Modern Literary Fairy Tale and its Criticism]. *Problems of children's literature*. 1981. P. 76–90 [in Russian].
10. Meletinskii E. M., Nekliudov S. Yu., Novik Ye. S., Sehan D. M. K postroienniu modeli volshebnoi skazki [Composition of the Fairy Tale Model]: theses to the Third Summer School on secondary modeling systems. Tartu, 1968. P. 166–177 [in Russian].
11. Ovchinnikova L. V. Russkaia literaturnaia skazka XX veka (istoriia, klassifikatsiia, poetika) [Russian Literary Fairy Tale of XX century (history, classification, poetics)]. PhD thesis. Moskva, 2007. 387 p. [in Russian].

12. Propp V. Ya. Istoricheskiie korni volshebnoi skazki [Historical Roots of Fairy Tale]. Moskva: Nauka, 2000. 336 p. [in Russian].
13. Propp V. Ya. Morfolohiia volshebnoi skazki [Morfology of Fairy Tale]. Moskva: Labirint, 2001. 144 p. [in Russian].
14. Sorokotenko O. V. Literaturna kazka: porivnialnyi ta typolohichniy aspekty [Literary Fairy Tale: comparative and typological aspects]. PhD thesis. Odesa, 1996. 16 p.
15. Toporov V. N. Prostranstvo i tekst [Space and Text]. Text: semantics and structure. 1983. P. 227–284. [in Russian].
16. Franko I. Natsionalnyi koloryt u kazkakh Bodiianskoho: zbirka tvoriv u 50 tomakh [National Colouring in Bodiianskyi's Fairy Tales: collection of 50 volumes]. Kyiv, 1982. Vol. 34. P. 449–456. [in Ukrainian].
17. Epoieva L. V. Lihvokulturolohicheskie i kohnitivnyie aspekty izucheniia yazyka volshebnoi skazki: na materiale anhliiskoho i russkoho yazykov [Linguo-cultural and Cognitive Aspects of Fairy Tale: based English and Russian languages]. PhD thesis. Kranodar, 2007. 147 p. [in Russian].
18. Dundes A. The Study of Folklore. US: Prentice Hall College Div., 1965. 481 p.
19. Jacobs J. English Fairy Tales. Pennsylvania, 1890. 295 p. URL: <https://archive.org/details/englishfairytal00jacogooog> (data zvernennya: 19.08.2019).
20. Tanku P. Translation Implication for Cultural and Literary Equivalence in Translating Fairy Tales. Academic Journal of Interdisciplinary Studies. 2013. Vol 2. № 2. P. 463–479. DOI: 10.5901/ajis.2013.v2n2p463.
21. Thompson S. The Folktale. New York: The Dryden Press, 1946. 510 p.
22. Zipes J. Why Fairy Tales Stick: The Evolution and Relevance of a Genre. New York: Routledge, 2006. 332 p.